

Vooraf

De jaarverslagen worden volgens de belangrijkste werkgebieden van het Erfgoedconvenant Land van Waas opgesteld.

Financiële, personele en logistieke middelen worden enkel expliciet vermeld als ze anders zijn dan:

- Financiële middelen: algemene dagelijkse werking
- Personele middelen: Erfgoedcel Waasland: Ellen De Jans (erfgoedcoördinator), Mieke De Meester (projectcoördinator), Ode De Zutter (erfgoedcoördinator), Anniek Elegheert (erfgoedmedewerker) en Ellen Storms (tijdelijke medewerker)
- Logistieke middelen: algemene dagelijkse werking

1. Interne werking van de Erfgoedcel Waasland

Op personeelsvlak bewoog in 2007 heel wat in de Erfgoedcel Waasland. Op 1 februari kwam Mieke De Meester in dienst als projectcoördinator. Voor deze functie werd geput uit de wervingsreserve voor erfgoedcoördinatoren. Elly De Weirdt diende haar ontslag in en bleef in dienst tot eind februari. Haar functie werd vanaf 1 maart ingevuld door Anniek Elegheert (wervingsreserve). Anniek Elegheert werkt vanaf november 4/5 in plaats van 3/5. Ellen De Jans ging in zwangerschapsverlof en werd vervangen door Ellen Storms. Hiervoor werd een korte aanwervingsprocedure gedaan. Ellen Storms kreeg opnieuw een tijdelijke tewerkstelling bij de Erfgoedcel Waasland in het najaar (twee maand 4/5de tewerkstelling) voor de onderzoeksopdracht Expo '58. In 2008 vervoegt Ellen Storms trouwens opnieuw de ploeg: deels voor de zwangerschapsvervangings van Mieke De Meester en deels als tijdelijke projectmedewerker.

1.1 Administratie

- **Logistieke voorzieningen:** aankoop van een computer
- Het aanvullen van **databanken met contactgegevens** van de (erfgoed)organisaties en het publiek
- De **aanwerving** van een tijdelijke medewerker, Ellen Storms (zwangerschapsvervangings van Ellen De Jans en tijdelijke projectmedewerker voor Onderzoeksopdracht Expo '58)
- Houden van een beperkte **boekhouding**
- **Uitlening** toestellen Mondelinge Geschiedenis
- **Verzendingen** promotiemateriaal en uitnodigingen allerhande: Erfgoeddag, Wase griezelverhalen, WODE...

1.2 Deelname aan Vlaamse overlegstructuur erfgoedcellen

De Erfgoedcel Waasland nam actief deel aan de **overlegstructuur van de erfgoedcellen**. Deze overlegstructuur is vierledig:

- **Brusseloverleg:** de Erfgoedcel Waasland nam deel op 13/03/07 en 25/09/07.
- **Structurele werkgroepen**
 - **Collegagroep regioconvenants:** de Erfgoedcel Waasland en Meetjesland (de eerste twee regionale erfgoedcellen) startten in 2006 samen de collegagroep regioconvenants op. Sinds oktober 2006 nemen eveneens de Mijnstreek (de derde regioconvenant) en Ieper en Tongeren (die eventueel

evolueren naar een regioconvenant) deel aan het overleg. In 2007 participeerden ook de steunpunten Culturele Biografie Vlaanderen, Vlaams Centrum voor Volkscultuur en de Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten aan dit overleg. De vergaderingen waren op 20/02, 24/08/07, 28/08/07, 10/09/07 en 16/10/07. In 2008 zullen ook de Erfgoedcellen Terf en Turnhout deelnemen.

- **Stuurgroep Expo '58:** deelname aan de stuurgroep op 14/02, 06/02, 05/11. Mieke De Meester zetelde eveneens in de werkgroep rond de website voor Expo '58.
- **Werkgroep communicatie:** deelname van de Erfgoedcel Waasland bij voor ons interessante thema's o.a. op 30/01/07 en 26/04/07.
- **Werkgroep digitalisering:** de Erfgoedcel Waasland startte in 2006 de werkgroep digitalisering op, waaraan alle erfgoedcellen participeren. Deze kwam bijeen op 12/02/07.
- **Werkgroep website:** zeer actieve deelname aan de bijeenkomsten van de werkgroep en sommige van denktank. In 2007 ging deze door op 25/01/07.
- **Expertisegroep erfgoededucatie:** actieve deelname aan de bijeenkomst op 03/05/07
- **Expertisegroep vrijwilligerswerk:** actieve deelname aan de bijeenkomst op 24/04/2007

1.3 Huisstijl

In 2006 werd een eigen huisstijl ontwikkeld en kocht de Erfgoedcel Waasland haar eigen briefpapier, enveloppes, groetenkaartjes e.d. aan. In 2007 werd werk gemaakt van een bijkomende uitbreiding van de huisstijl, waarbij het kleur groen wordt aangevuld met oranje en rood, voor de communicatie respectievelijk naar de sector en naar het publiek. Ook zijn enkele grafische elementen ontwikkeld die als basis kunnen dienen bij de vormgeving van algemene uitnodigingen, nieuwsbrieven, website enz. Door een interne verhuis zijn ook de telefoonnummers gewijzigd en zijn nieuwe visitekaartjes en groetenkaartjes besteld.

- *Bijkomende financiële middelen:* € 2.559,15 voor huisstijlhandboek en aanpassingen huisstijl; € 510,60 voor adreskaarten en groetenkaarten

1.4 I.C.W.

De Erfgoedcel Waasland schakelt zich zo veel mogelijk in in de algemene werking van haar moederorganisatie. Zo werkt de Erfgoedcel Waasland als onderdeel van I.C.W. actief mee aan de uitvoering van het Strategisch Plan.

1.5 Opmaken van verslagen en plannen voor de Vlaamse overheid

In 2007 werden volgende documenten opgemaakt:

- het jaarverslag 2006 (ingekorte versie: <http://www.erfgoedcelwaasland.be/images/filelib/ingekortjaarverslag2006.pdf>; uitgebreide versie: <http://www.erfgoedcelwaasland.be/images/filelib/ingekortjaarverslag2006.pdf>),
- het actieplan 2008 (ingekorte versie: http://www.erfgoedcelwaasland.be/images/filelib/waasland_actieplan2008_kort.pdf; uitgebreide versie: http://www.erfgoedcelwaasland.be/images/filelib/waasland_actieplan2008 Uitgebreid.pdf) en
- het Beleidsplan 2009-2014 voor de Erfgoedconvenant Land van Waas (http://www.erfgoedcelwaasland.be/images/filelib/20080130_definitief_beleidsplan_volledig.pdf).

Dit **beleidsplan** is ontstaan in overleg en samenwerking met de acht Wase gemeenten, de regionale socio-culturele- en erfgoedorganisaties en de andere belanghebbenden zoals bijvoorbeeld de provincie Oost-Vlaanderen. Hiervoor werd een volledig traject gevolgd met onder andere de installatie van een schrijfgroep en verscheidene gesprekken. Deze schrijfgroep begeleidde het volledige beleidsplanningstraject en vergaderde op volgende data rond volgende onderwerpen:

- 31 augustus 2007: missie en visie
- 4 september 2007: SWOT-analyse, SWOT-matrix en conclusies
- 27 september 2007: strategische doelstellingen
- 16 oktober 2007: operationele doelstellingen
- 17 januari 2008: ondersteuningsbeleid, plaats en organisatie van de erfgoedcel, begroting en strategische en operationele doelstellingen
- 18 januari 2008: strategische en operationele doelstellingen en meerjarenplanning.

Uiteraard is de Wase erfgoedgemeenschap vertegenwoordigd in de werkgroep beleid, de stuurgroep en de schrijfgroep. Met een aantal organisaties met een regionale werking en / of met een specifieke expertise of doelgroep werden bijkomend afzonderlijke gesprekken gehouden. Hieronder vindt u een overzicht van deze organisaties:

- Archeologische Dienst Waasland (ADW) en Stedelijke Musea Sint-Niklaas: 22 november 2007
- Bibliotheca Wasiana: 22 november 2007
- BiblioWaas: 20 november 2007
- Davidsfonds Waasland: 18 december 2007
- Intergemeentelijk Project Land van Reynaert: 17 oktober 2007
- Katholieke Hogeschool Sint-Lieven: 8 oktober 2007 en 27 november 2007
- MuWa – overlegplatform van de Wase heemkundige kringen en musea: 6 november 2007
- Opvangcentrum Rode Kruis Vlaanderen Sint-Niklaas: 11 december 2007
- Provinciebestuur Oost-Vlaanderen op het erfgoedcellenoverleg met het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen met o.a. museumconsulentschap, monumentenzorg, erfgoedconsulenten, kerkelijk erfgoed, dienst diversiteit: 27 november 2007
- Rijksarchief Beveren: terugkoppeling via mail
- Stedelijk Museum Lokeren: 23 november 2007
- Toerisme Waasland: 28 november 2007
- Vorming Plus Waas en Dender: 22 februari 2007
- vzw Reynaertgenootschap: 27 november 2007
- Waas Archievenoverleg – overleg gemeente- en stadsarchivarissen in Waasland, Rijksarchief Beveren, erfgoedconsulent Provinciebestuur Oost-Vlaanderen en Provinciaal Archief Oost-Vlaanderen: 20 november 2007
- Wacco – verenigde gemeenschaps- en cultuurcentra van het Land van Waas en Dender: 23 oktober 2007
- WARP – Waasland Art Projects – hedendaagse kunstprojecten: 22 november 2007

In het kader van WODE zijn tussen juni en november '07 uitgebreide gesprekken gevoerd met de heemkundige kringen en andere erfgoedorganisaties uit het Waasland. De resultaten van deze gesprekken zijn uiteraard meegenomen bij de opstelling van dit beleidsplan.

Daarnaast volgde Ellen De Jans het **beleidsplanningstraject** aangeboden door Cultuur Lokaal, VCOB en Cultu samen met de **Stad Sint-Niklaas**.

Op 22/06/07 vond een **plaatsbezoek** van de administratie van de Vlaamse Gemeenschap plaats.

1.6 Visietekst voor projecten

In 2006 werd een visietekst met minimumcriteria voor projectvoorstellen ontwikkeld. De verkorte versie van de visietekst is terug te vinden op de website van de Erfgoedcel Waasland

(http://www.erfgoedcelwaasland.be/images/filelib/visie_projectvoorstellen_extern.pdf). Ook in 2007 werden verschillende projectvoorstellen ingediend en beoordeeld op basis van deze visietekst:

- colloquium 'De economische ontwikkeling in het Land van Waas in de 18^e eeuw'
- Hertogelijke Heemkundige Kring van het Land van Beveren: DVD
- vzw Den Lesten Stuyver: massaspel Amelberga Truymen
- Pavlov

- - *Bijkomende financiële middelen:* € 500,00 voor Pavlov, € 500,00 voor DVD Hertogelijke Heemkundige Kring van het Land van Beveren
 - *Bijkomende personele middelen:*
 - *Bijkomende logistieke middelen:*

1.7 Voldoende en gestructureerde inspraak

Een regionale erfgoedcel werkt alleen wanneer er voldoende en gestructureerde inspraak is van de verschillende gemeenten en vrijwilligers. Volgende overlegstructuren kwamen regelmatig bijeen.

Teamoverleg: wekelijks teamoverleg met de personeelsleden van de Erfgoedcel Waasland voor afstemming en taakafspraken

Stuurgroep: op 29/01/07, 20/02/07, 19/06/07, 02/10/07, 30/10/07 en 19/12/07

- *Bijkomende personele middelen:* acht schepenen van Cultuur en één of twee ambtenaren per gemeente
- *Bijkomende logistieke middelen:* op locatie in het Waasland

Werkgroep beleid: op 01/02/07, 31/05/07, 29/08/07, 13/09/07 en 25/10/07

- *Bijkomende personele middelen:* één of twee ambtenaren per gemeente + vrijwilligers (Sara Van Cotthem van Toerisme Waasland en enkele vrijwilligers: Alain Debbaut van de Heemkring De Souvereinen uit Lokeren, Hugo De Looze journalist uit Hamme en Chris De Beer van het Davidsfonds Sint-Niklaas uit het Waasland)
- *Bijkomende logistieke middelen:* op locatie in het Waasland

Plenaire vergaderingen met een thema op woensdag 21 maart 2007 rond de nieuwe wetgeving voor vrijwilligerswerking, met als gastspreker Daphné Maes van Heemkunde Vlaanderen in Huis Thuysbaert in Lokeren

- *Bijkomende personele middelen:* Stad Lokeren
- *Bijkomende logistieke middelen:* Huis Thuysbaert in Lokeren

1.8 Vorming erfgoedcelmedewerkers

- Werkwinkel Heemkunde Vlaanderen (21/05/07)
- Studiedag Pavlov (25/04/07)
- Hoorzitting nieuw Erfgoeddecreet (11/06/07)
- Beleidsplanningstraject Stad Sint-Niklaas (29/03/2007)
- Kennismaking Culturele Biografie Vlaanderen voor Anniek Elegheert en Mieke De Meester (07/09/07)

- Informatiesessie Erfgoeddag (04/10/07)
- Bijscholing digitalisering (08/11/2007, 29/11/2007, 13/12/2007 en 17/01/2008)
- Opleiding Access (12/06/07, 13/06/07 en 14/06/07)
 - Bijkomende financiële middelen: € 989,70

2. Publiekswerking: erfgoed leeft!

2.1 Archief op het spoor – www.archiefophetspoor.be

Rondreizen

Na de ontwikkeling van het project in 2006 reisde de tentoonstelling verder en werden door de Erfgoedcel Waasland en haar partners allerlei randactiviteiten georganiseerd.

- Sint-Niklaas (Siniscoop) – t.e.m. 7 januari 2007
- Sint-Gillis-Waas (Openbare Bibliotheek) – 9 januari t.e.m. 4 februari 2007, met feestelijke opening en een viertal rondleidingen door de archivaris van Sint-Gillis-Waas voor lagere schoolkinderen
- Lokeren (Openbare Bibliotheek) – 6 februari t.e.m. 3 maart, met georganiseerde rondleiding door de archivaris in de tentoonstelling en het Stadsarchief zelf
- Stekene (Gemeentehuis) – 6 maart t.e.m. 1 april, met feestelijke opening (waarop de Erfgoedcel Waasland en de archivaris van Sint-Niklaas ook een toelichting verzorgden)
- Waasmunster (Openbare Bibliotheek) – 3 t.e.m. 29 april
- Kruikebeke (Ontmoetingscentrum De Brouwerij) – 2 t.e.m. 29 mei
- Sint-Niklaas (Openbare Bibliotheek) – 29 mei t.e.m. 7 juni met filmvoorstelling met een documentaire van het Waasland uit 1948 uit de collectie van het Stadsarchief Sint-Niklaas en commentaar op de film van de heer Alfred Van der Gucht, voorzitter Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas
- Beveren (Rijksarchief) – 7 juni t.e.m. 5 juli, met opening voor de vrijwilligers van het Rijksarchief Beveren
- Wachetebeke (Bezoekerscentrum van het Provinciaal Domein Puyenbroeck) – half juli t.e.m. 16 augustus
- Sint-Niklaas (Waasland Shopping Center) – 17 augustus t.e.m. 14 september, hier organiseerde de Erfgoedcel Waasland allerlei randactiviteiten zoals een wedstrijd en omroepen die de trein aankondigen zoals in een echt station
- Beveren (Cultuurcentrum Ter Vesten) – 16 september t.e.m. 14 oktober, met feestelijke opening met filmvoorstelling en presentatie rond Wereldoorlog I
- Gent (Provinciaal Archief) – 15 oktober t.e.m. 8 november, met een feestelijke opening voor de deputatie en met een bezoek van de West-Vlaamse archivariissen. Tijdens dit bezoek gaf de Erfgoedcel Waasland meer uitleg over de realisatie en evaluatie van het project en de leerpunten.

Evaluatie

Het project is zeer geslaagd omwille van de overweldigende respons binnen de culturele- en archiefsector en omdat de trein mobiel en compact is en aanwezig op zeer diverse en publieksgerichte locaties. Ook de effecten op lange termijn (versterking van het bestaand netwerk en het publieke imago van de regionale archiefsector en Erfgoedcel Waasland, sensibiliseren van overheid en onderwijs) zijn duidelijk aanwezig. De impact op het publiek hadden we graag nog groter gezien. De trein is attractief maar appelleert onvoldoende aan het publiek van gewone passanten. De integratie van de dvd in de tentoonstelling is geen succes. Anderzijds worden de filmpjes wel regelmatig bekeken via internet en gebruikt in de archiefopleidingen (VUB en Oost-Vlaamse bestuursacademie).

Als belangrijkste les voor een volgend project nemen we mee dat we een dergelijk concept beter proefdraaien

omdat het publiek toch onvoldoende bekend is.

In bijlage vindt u een uitgebreide evaluatie van het project met leerpunten voor een volgend project.

Het was de bedoeling om een laatstejaarsstudent Pedagogische Wetenschappen, optie Pedagogiek en Onderwijskunde van de Universiteit Gent als stage een **educatief pakket** en leerkrachtendag te laten uitwerken als stageopdracht. Deze samenwerking kon uiteindelijk niet gerealiseerd worden. Daarom werden gesprekken opgestart met de Katholieke Hogeschool Sint-Lieven. I.s.m. de opleiding regent geschiedenis zal in 2008 het educatief pakket ontwikkeld worden.

- *Bijkomende financiële middelen:* € 3.327,50 voor transport, € 338,20 voor fotografie en € 999,32 voor allerlei
- *Bijkomende personele middelen:* Waas Archieven Overleg, Katholieke Hogeschool Sint-Lieven
- *Bijkomende logistieke middelen:* plaatselijke openingen van het project, worden steeds georganiseerd en bekostigd door de gemeente of stad in kwestie

2.2 Beeldbank Waasland – www.beeldbankwaasland.be

De Beeldbank Waasland wordt gecoördineerd door de Erfgoedcel Waasland, die hiervoor nauw samenwerkt met zestien Beeldbankpartners: Bibliotheek Wasiana, Gemeente Zwijndrecht, Gemeentearchief Temse, Heemkundige Kring Braem, Heemkundige Kring De Kluize, Heemkundige Kring d'Euzie, Heemkundige Kring Moerbeke-Waas, Heemkundige Kring Nieuwkerken, Hertogelijke Heemkundige Kring Land van Beveren, Koninklijke Oudheidkundige Kring, Plaatselijke Openbare Bibliotheek Beveren, Rijksarchief Beveren, Stadsarchief Lokeren, Stadsarchief Sint-Niklaas en de Stedelijke Openbare Bibliotheek Sint-Niklaas.

Sinds half 2007 wordt intensief gewerkt aan het motiveren van de partners, bijvoorbeeld door het uitreiken van een beschrijvingsprijs op iedere stuurgroep.

De stuurgroep, bestaande uit deze Beeldbankpartners, komt op regelmatige basis bijeen. In 2007 was dat op 06/03/07, 10/07/07 en 04/10/07. In de stuurgroep van de Beeldbank Waasland wordt de verdere werking van de Beeldbank Waasland besproken. Het accent ligt hierbij op publieksgerichte acties.

Thematische werking

De Beeldbankstuurgroep plaatst per jaar minimum een zestal thema's online op de openingspagina van de Beeldbank Waasland. Als er zich een opportuniteit voordoet, kunnen het er vanzelfsprekend ook meer zijn. In 2007 werden volgende acht thema's in de kijker geplaatst: Erfgoeddag, Wase werken, De Sint-Niklase brandweer tijdens het interbellum, Oost-Vlaamse toertjes in het Waasland (n.a.v. de aankomst van de Tour de France in Gent i.s.m. het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen en BiblioWaas), Wonen (ter gelegenheid van Open Monumenten Dag), Opening bezoekerscentrum Fort Liefkenshoek (Beveren), Aan tafel (ter gelegenheid van de Week van de Smaak), Kerst- en nieuwjaarswensen met daarbij in primeur de eerste erfgoed-E-card. De extra tentoonstellingen en e-cards zorgden voor meer bezoekers op de Beeldbank Waasland, zie bezoekerscijfers in bijlage.

Technische aanpassingen

In 2007 werd de Beeldbank Waasland voorzien van twee nieuwe functies: het publiek kan nu op alle foto's commentaar geven. De foto's kunnen eveneens als E-card ter beschikking van het publiek gesteld worden. De Beeldbankpartners kregen op 22/10/07 eveneens een technische opleiding in het gebruik van Memorix om optimaal met deze beide nieuwe functies te kunnen omgaan.

De combinatie van beide implementaties laat toe een meer publieksgerichte beeldbank te ontwikkelen: via de commentaarfunctie kunnen de Beeldbankpartners bij het publiek immers informatie opvragen over één of andere foto en met de E-cardfunctionaliteit kan het publiek ook zelf actief het Wase erfgoed promoten en ondersteunen.

Publieksgerichte aanpak: jaarlijks een andere doelgroep

De Erfgoedcel Waasland zal jaarlijks een grote publieksgerichte actie op touw zetten om zo de Beeldbank Waasland te promoten. Het is de bedoeling om ook elk jaar een andere doelgroep hierbij te betrekken. Zo contacteerde de Beeldbank Waasland in het najaar 2007 alle Wase lagere scholen om mee te werken aan een publieksactie in het kader van Erfgoeddag 2008 (met als thema “Wordt verwacht”). Bij het ter perse gaan van dit jaarverslag doen reeds 430 leerlingen mee aan deze actie. Zij brachten hun favoriete erfgoed mee naar school en bogen zich over de vraag, hoe dit erfgoed er binnen 50 of 100 jaar zal uitzien. Hun creatieve toekomstvoorstelling daarvan kan je alvast vinden op www.beeldbankwaasland.be!

- *Bijkomende personele middelen:* vijftien partners in de Beeldbank Waasland
- *Bijkomende logistieke middelen:* Oud gemeentehuis Sinaai, AC De Zaat (Temse) en Kasteel Cortewalle voor de stuurgroepbijeenkomsten, AC De Zaat voor de opleiding
- *Bijkomende financiële middelen:* € 15.395,84 voor hosting en onderhoud, digitalisering van beeldmateriaal, technische ontwikkelingen, gadgets en beschrijvingsprijzen

2.3 Erfgoeddag 2007: 22/04/07

De Erfgoedcel Waasland ontwikkelde een **regionale programmabrochure** voor de Erfgoeddag 2007 (12.000 exemplaren) en de actie ‘**Het Waasland en zijn favoriete erfgoed**’. Per gemeente werden drie ‘gewone’ mensen gekozen (totaal 24 personen) die samen met hun favoriet erfgoedstuk werden gefotografeerd en die meer vertellen over hun favoriet erfgoedstuk. Voor een reportage over de Erfgoeddag in Vlaanderen Vakantieland werd bijkomend ook een 25ste Waaslander met zijn favoriet erfgoed gefotografeerd. Van deze foto's zijn in totaal 922 **affiches** gemaakt die functioneerden als een gepersonaliseerde precampagne voor de Erfgoeddag en daarnaast ook communiceerden over de verscheidenheid en nabijheid van erfgoed.

Al deze foto's en getuigenissen zijn op de Beeldbank Waasland geplaatst, maar zijn ook opgenomen in de regionale programmabrochure van de Erfgoeddag. De meerwaarde van de programmabrochure werd op die manier groter omdat er niet enkel over het regionale programma werd gecommuniceerd, maar ook over de verscheidenheid en nabijheid van erfgoed.

Drieëntachtig Waaslanders brachten op de Erfgoeddag hun favoriete erfgoed mee en zijn gefotografeerd in Kasteel Cortewalle in Beveren, in de Salons voor Schone Kunsten in Sint-Niklaas en de Academie van Waasmunster. Ook deze foto's werden op de Beeldbank Waasland geplaatst.

I.s.m. **BiblioWaas**, het samenwerkingsverband van de Wase bibliotheken, is per gemeente iemand van het bibliotheekpersoneel geportretteerd met of een oude druk of een oud boek óf met een boek over erfgoed. In iedere bibliotheek werd met de affiches van de gefotografeerden uit de gemeente en de bibliotheek een

infostand over erfgoed en Erfgoeddag opgesteld. Op deze infostand waren de programmabrochures beschikbaar samen met boeken, tijdschriften, multimedia over erfgoed en oude boeken.

Ter voorbereiding van de Erfgoeddag 2008 Wordt verwacht werd op 23 oktober 2007 in Waasmunster een **regionale brainstorm** georganiseerd

- *Bijkomende personele middelen: landelijke coördinatie Erfgoeddag, BiblioWaas en lokale coördinatoren Erfgoeddag uit de acht Wase gemeenten*
- *Bijkomende logistieke middelen:*
- *Bijkomende financiële middelen: € 13.634,41 voor de fotografie, vormgeving en druk van gepersonaliseerde affiches en de vormgeving en druk van de programmabrochure; € 360,00 van BiblioWaas voor portretten bibliothecarissen*

De **vooropening van de Erfgoeddag** voor de erfgoedorganisaties en de pers vond in 2007 plaats op 15 april in de Roomanmolen in Sint-Pauwels (Sint-Gillis-Waas). Op deze vooropening waren een honderdtal enthousiaste erfgoedzorgers aanwezig, eenendertig van hen werden ook gefotografeerd met hun favoriete erfgoed (www.beeldbankwaasland.be). Naast een rondleiding in de Roomanmolen, waar de Heemkundige Kring De Kluize een tentoonstelling met foto's, brieven, akten en persknipsels opstelde, waren er ook lezingen van jeugdauteur Rob Baetens die vertelde over zijn favoriet Waas erfgoed en Rudy Vaneland over Onbekend laatmiddeleeuws erfgoed in het Land van Waas.

- *Bijkomende personele middelen: Gemeente Sint-Gillis-Waas voor vooropening*
- *Bijkomende logistieke middelen: Gemeente Sint-Gillis-Waas (Roomanmolen) en provinciale uitleendienst voor vooropening, Wase gemeenten voor distributie*
- *Bijkomende financiële middelen: € 2.540,34 voor uitnodiging, catering, fotograaf, sprekers vooropening; 6.594,40 voor actie 'Het Waasland en zijn favoriete erfgoed' en € 7040,01 voor regionale programmabrochure*

2.4 Expo '58 Back to the future

Ter gelegenheid van de vijftigste verjaardag van Expo '58 bundelden de veertien erfgoedcellen van Vlaanderen hun krachten in het project 'Expo '58: Back to the future'. In de loop van 2007 werkte de Erfgoedcel Waasland opnieuw vol enthousiasme aan dit project mee. De Erfgoedcel Waasland was vertegenwoordigd op de stuurgroepvergadering van 14/02/07, 06/06/07, 23/08/07 en 05/11/07 en zetelde ook in de werkgroep voor de website, die samenkwam op 05/03/07, 27/04/07 en 01/06/07.

In het Waasland zelf werd er een grote zoektocht naar getuigenissen en beeldmateriaal opgezet, met onder meer twee filmvoorstellingen voor kandidaat-getuigen. In samenwerking met Gent Cultuurstad en Erfgoedcel Meetjesland sloot de Erfgoedcel Waasland een overeenkomst af met Yana-Frauke Van den Driesche, die voor elke erfgoedcel tien interviews ging afnemen. Daarnaast werden vanuit het Waasland nog drie interviews aangeleverd door een eigen medewerker van de Erfgoedcel Waasland en een vrijwilliger. De Erfgoedcel Waasland kon ook de hand leggen op een twintigtal interessante foto's en een unieke amateurfilm van vijftig minuten met beelden van Expo '58. Al dit materiaal werd bezorgd aan de nationale coördinatie en zal in 2008 terug te vinden zijn in het boek 'Expo '58. Het wonderlijk feest van de fifties' en op de website www.expo58.eu.

In het najaar van 2007 onderzocht Ellen Storms, tijdelijk projectonderzoeker bij de Erfgoedcel Waasland, de relatie tussen Expo '58 en het Waasland vanuit twee invalshoeken: hoe werd er vanuit het Waasland een bijdrage geleverd aan de wereldtentoonstelling? En in hoeverre was de invloed van Expo '58 in het Waasland merkbaar? Het onderzoeksrapport 'Expo '58 en/in het Waasland' werd eind 2007 op de website van de Erfgoedcel Waasland geplaatst en zal in de loop van 2008 verder verspreid worden.

Eind 2007 startte de Erfgoedcel Waasland ook met de verdere voorbereidingen van een regionaal luik voor het project. Hierbij voorziet ze vanaf maart 2008 een uitgebreid ondersteuningsaanbod voor verenigingen.

- *Bijkomende personele middelen:* alle erfgoedcellen, projectcoördinator Ans Van de Cotte, Vlaams Centrum voor Volkscultuur (Faro)
- *Bijkomende logistieke middelen:* Vlaams Centrum voor Volkscultuur (Faro)
- *Bijkomende financiële middelen:* alle erfgoedcellen leggen € 7.500,00 bij in dit gemeenschappelijk project; € 7.500,00 voor nationale projectcoördinator en nationale werkmiddelen, € 2.500,00 interviewer, € 90,00 voor andere kosten

2.5 Waas erfgoed à la carte

In 2006 werden reeds enkele voorbereidende gesprekken gevoerd i.s.m. de museumconsulent van de Provincie Oost-Vlaanderen en Toerisme Waasland voor een promotiecampagne voor de Wase musea. In 2007 werkte de Erfgoedcel Waasland, in samenwerking met MuWa en Toerisme Waasland, aan het tot stand komen van een nieuwe publieksgerichte promotie rond de Wase musea.

Dit leidde tot de publicatie van de brochure '**Waas erfgoed à la carte**'. Deze publicatie werd voorgesteld in Hof ter Saksen te Beveren op 21 september 2007, die bijgewoond werd door een honderdtal genodigden. De officiële voorstelling werd voorafgegaan door geleide wandeling door natuurtuin of hoogstamboomgaard van Hof ter Saksen.

Aan de hand van deze brochure worden in de eerste plaats de Wase Musea en hun interessante collecties in de kijker gezet, maar daarnaast wordt er ook aandacht besteed aan de interessante culturele biografie rond de musea en andere boeiende erfgoedplekken.

In de brochure wordt het Waasland opgevat als een klasse restaurant. Het aanbod aan musea en erfgoed wordt hierbij voorgesteld als gerechten op een menukaart, met keuze uit een klassiek menu met aperitief, voorgerecht, hoofdgerecht en nagerecht; een suggestie van de chef en een biomenu (landschappelijk erfgoed).

Aan de hand van het menukaartenconcept krijgt de bezoeker de keuze om ofwel zijn dag te vullen met het menu van één Wase gemeente, of hij kan ook zelf zijn eigen menu samenstellen door de onderdelen van de verschillende menu's met elkaar te combineren.

- *Bijkomende personele middelen:* Toerisme Waasland
- *Bijkomende logistieke middelen:* Toerisme Waasland en Gemeente Beveren voor de officiële voorstelling
- *Bijkomende financiële middelen:* € 19.626,81 voor kaartmateriaal, vormgeving, druk, distributie en officiële voorstelling + Toerisme Waasland € 7.868,80 voor druk en € 1.033,34 voor distributie

2.6 Wase griezelverhalen

Met het project 'Wase griezelverhalen' wilde de Erfgoedcel Waasland volksverhalen uit het Waasland weer bekend maken bij de jeugd (doelgroep 10-12 jaar), zodat deze ook in de volgende generaties kunnen doorleven. Basis voor het hele project vormde een inventaris van 'griezelverhalen' uit het Waasland, die in de eerste helft van 2007 werd samengesteld op basis van diverse publicaties met volksverhalen uit de regio. In deze databank zitten intussen ongeveer 600 verhalen. De databank en de verhalen zelf zijn vooralsnog niet digitaal beschikbaar, maar deze laatste zijn op vraag wel te verkrijgen bij de Erfgoedcel Waasland. Op termijn zal nog bekeken worden of verdere ontsluiting wenselijk is.

In samenwerking met Abimo uitgeverij publiceerde de Erfgoedcel Waasland het jeugdboek 'Griezelverhalen uit het Waasland', waarin tien door de Erfgoedcel Waasland geselecteerde Wase volksverhalen door vijf Wase jeugdauteurs werden herschreven tot een spannend griezelverhaal voor kinderen vanaf tiende jaar. Elk vijfde en zesde leerjaar van de Wase basisscholen kreeg een gratis exemplaar van dit boek en ook jeugd- en culturele verenigingen konden dit gratis bij de Erfgoedcel Waasland verkrijgen. BiblioWaas kocht honderd exemplaren aan voor in de verschillende filialen van de Wase bibliotheken. Daarnaast was het boek ook in de Wase boekhandels verkrijgbaar. In totaal werden ongeveer duizendvijfhonderd exemplaren van het boek verspreid.

In samenwerking met BiblioWaas, het samenwerkingsverband van Wase bibliotheken, organiseerde de Erfgoedcel Waasland in september en oktober 2007 een opleiding 'Wase griezelverhalen vertellen'. Topverteller Frank De Gruyter nam twee groepen van tien cursisten onder zijn hoede; Joost Van den Branden, bekend van Theater Tieret, begeleidde op zaterdagvoormiddag een groep van vijftien deelnemers. Gedurende vier weken wijdden beide lesgevers de aspirant-vertellers in in de geheimen van de vertelkunst. Dankzij deze opleiding kregen heel wat mensen de smaak van het vertellen te pakken. Verschillende deelnemers van de opleiding hebben intussen al een aantal keer voor een publiek verteld. Een oproep onder de deelnemers naar kandidaat-vertellers die gecontacteerd kunnen worden om mee te werken aan vertelactiviteiten, resulteerde in een achttal reacties.

Het hele project werd op 9 oktober 2007 officieel voorgesteld voor pers en publiek in Huis De Fortune in Elversele. Een honderdtal grizelenthousiastelingen konden luisteren Wan Trien-expert Luc Peleman en genoten van de voorstelling 'Wan Trien hocuspocust'.

Vanaf eind oktober 2007 vonden her en der in het Waasland ook Wase griezelactiviteiten plaats, van griezeltochten en vertelavonden tot totaalspektakels met toneel, vertellingen en muziek, allemaal in het teken van de Wase griezelverhalen. In samenwerking met een werkgroep 'publieksactiviteiten', met vertegenwoordigers uit Temse, Kruibeke, Sint-Gillis-Waas, Sint-Niklaas en Stekene, werkte de Erfgoedcel Waasland een ondersteuningsaanbod uit voor de organisatoren van Wase griezelactiviteiten, waardoor zij ondermeer beroep konden doen op gratis promotiemateriaal.

- *Bijkomende personele middelen:* coördinator BiblioWaas; Gemeente Temse, Toneelvereniging Wan-Trien en Heemkundige Kring Braem voor officiële voorstelling
- *Bijkomende logistieke middelen:* Bibliotheek Sint-Niklaas, Bibliotheek Lokeren, Ontmoetingscentrum De Brouwerij in Kruibeke voor de opleidingen; Gemeente Temse, Toneelvereniging Wan-Trien en Heemkundige Kring Braem voor officiële voorstelling

- *Bijkomende financiële middelen:* € 9.504,42 voor boek, € 2.148,02 voor officiële voorstelling; BiblioWaas draagt € 749,83 bij voor de afdruk van boeken voor de Wase bibliotheken

2.7 Wase reuzen

Met een project rond de reuzen uit het Waasland wil de Erfgoedcel Waasland reuzen en reuzenstoeten in het Waasland bekend maken bij een ruim publiek. Hiervoor werd in samenwerking met Toerisme Waasland een projectplan uitgewerkt dat voorziet in verschillende onderdelen:

- Inventarisatie en ontsluiting: vanuit de Erfgoedcel Waasland werd in 2007 gestart met het opmaken van een inventaris van reuzen uit het Waasland, met gegevens over oorsprong, historiek, constructie, contactpersonen... Deze zal in 2008 vervolledigd en ontsloten worden.
- Promotie: in samenwerking met Toerisme Waasland wil de Erfgoedcel Waasland werk maken van een 'Waas reuzenjaar', waarbij met een kalender en flyer reuzen en reuzenevenement onder de aandacht worden gebracht van een breed publiek. In een eerste versie van het projectplan was voorzien dat dit materiaal eind 2007 beschikbaar zou zijn. Omwille van een overvolle agenda werd echter besloten om dit met een jaar uit te stellen.
- Stimuleren van samenwerkingsinitiatieven: de Erfgoedcel Waasland wil overleg en samenwerking tussen de verschillende Wase organisaties die over reuzen beschikken stimuleren. In 2007 verzamelde de Erfgoedcel Waasland reeds contactgegevens. Een concrete bijeenkomst is pas gepland voor het najaar 2008.

- *Bijkomende personele middelen:* Toerisme Waasland
- *Bijkomende financiële middelen:* € 242,00 voor fotografie

2.8 Werk

In 2007 startte de Erfgoedcel Waasland met de voorbereidingen voor het project '50 jaar Werk in het Waasland (1945-1995)'. Met dit project wil de Erfgoedcel Waasland het economisch verhaal van de Wase bedrijven en bedrijfssectoren aanvullen met de persoonlijke verhalen van mensen die hier in de tweede helft van de twintigste eeuw gewerkt hebben. Aan de hand van getuigenissen en persoonlijk beeldmateriaal wil de Erfgoedcel Waasland een gedetailleerd beeld ophangen van wat 'werk' in de tweede helft van de twintigste eeuw betekende en hoe mensen omgingen met de evoluties die zich daarin voordeden.

In het kader van dit project wil de Erfgoedcel Waasland ook samenwerken met klassieke en minder klassieke erfgoedactoren. Hierbij ziet zij een belangrijke partner in de Wase middelbare scholen. Op die manier wil de Erfgoedcel Waasland aantonen dat werken met erfgoed niet alleen iets is voor een heemkundige kring, archief of museum, maar ook jonge mensen kan aanspreken.

In augustus 2007 werd een globaal projectplan opgesteld waarin de belangrijkste doelstellingen en het opzet van het project werden weergegeven. Hierin werd voorzien dat de meeste inspanningen (zowel op vlak van personele als financiële middelen) vooral in 2008 zouden worden geleverd.

In september 2007 werden alle Wase middelbare scholen aangeschreven om mee te werken aan dit project. Uit de beperkte reacties die dit opleverde, moest de Erfgoedcel Waasland concluderen dat dit te laat was om de scholen nog voor het schooljaar 2007-2008, zoals oorspronkelijk voorzien, te engageren voor het project.

Er werd dan ook besloten om dit schooljaar enkel met een pilootproject in samenwerking met het Lokerse Sint-Lodewijkscollege te werken en in april 2008 een nieuwe oproep te doen naar de scholen.

Ter voorbereiding van het project werd in het najaar van 2007 via diverse kanalen informatie verzameld over werk en bedrijven in het Waasland. Daarnaast werd gestart met de voorbereidingen van een draaiboek voor scholen die aan het project meewerken.

In bijlage wordt een nota met leerpunten uit dit project toegevoegd.

3. Bevorderen van de samenwerking: 1 + 1 = 3

3.1 Ondersteunen bestaande samenwerkingsinitiatieven

De Erfgoedcel Waasland ondersteunde de activiteiten van bestaande samenwerkingsverbanden (WAO, BiblioWaas, Intergemeentelijk Reynaertproject, WACCO, ADW, Toerisme Waasland...) en woonde naargelang de noodzaak de vergaderingen van deze overlegorganen bij. Daarnaast nam de Erfgoedcel Waasland half 2007 de coördinatie van MuWa (Musea Waasland) over van het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen. Verder waren er ook gesprekken met Vorming Plus Waas en Dender, Het Huis van het Nederlands en de Katholieke Hogeschool Sint-Lieven met het oog op mogelijke samenwerking in de toekomst.

3.2 Samenbrengen erfgoedzorgers in het Waasland

Doorheen haar hele werking brengt de Erfgoedcel Waasland verschillende erfgoedzorgers uit het Waasland samen: via de werkgroep beleid waarin bewust ook een aantal vrijwilligers opgenomen zijn, via het bijwonen van vergaderingen van WAO, MuWa enz., bij projecten (bijvoorbeeld via het betrekken van bijvoorbeeld ook de heemkundige kringen bij Waas erfgoed à la carte...), via de plenaire vergaderingen, door het publiceren van oproepen, activiteiten en nieuwtjes van de Wase erfgoedorganisaties, op de website en in de nieuwsbrief, door het organiseren van feestelijke openingen en cursussen enz. De Erfgoedcel Waasland ontving reeds heel wat vragen (zie 5.1) en krijgt trouwens geregeld onverwacht bezoek van Wase erfgoedzorgers. Dit toont aan dat de jonge organisatie op korte tijd toch de nodige bekendheid verwierf en het illustreert haar grote toegankelijkheid.

3.3 Gezamenlijk infomoment beleid Toerisme Waasland en Erfgoedcel Waasland

Op woensdag 4 juli organiseerden de Erfgoedcel Waasland en Toerisme Waasland een gezamenlijk infomoment voor de schepenen van cultuur en toerisme, de culturele en toeristische diensten, Wacco en BiblioWaas. Dit vond plaats in het info.punt Waasland. Op dit infomoment wilden beide organisatie hun werking naar deze doelgroep toelichten.

4. Onderzoeksprojecten: zorgen voor een goede basis

4.1 WODE

In 2006 stelde de Erfgoedcel Waasland een aanzet tot een breed **actieplan voor inventarisatie** op. Dit actieplan ging uit van een tweesporenbeleid dat vanaf 2007 concreet geïmplementeerd zou worden: wetenschappelijk onderzoek als basis voor visie-ontwikkeling enerzijds en concrete acties anderzijds. De aanzet voor een bestek voor het wetenschappelijk onderzoek werd in 2006 opgesteld. Alsook werd het eerste contact met de Oudheidkundige Kring van het Land van Waas gelegd voor een gezamenlijk project (registratie van deze waardevolle Wase collectie).

De Erfgoedcel Waasland gaf in 2007 dan ook aan twee onafhankelijke onderzoekers Iris Steen en Patrick Van den Nieuwenhof de opdracht om de collecties roerend erfgoed in het Waasland in kaart te brengen onder de naam **WODE**.

En dit om verschillende redenen:

- om een eerlijke keuze te maken uit de duizenden objecten die nog moeten geïnventariseerd worden en het vele beeld- en ander materiaal dat om digitalisering vraagt,
- om de aanwezige collecties in een groter geheel te kunnen plaatsten (welke zijn de verbanden tussen de verschillende collecties en waar overlappen ze) en
- om nood aan depotruimte in een goed perspectief te zien.

Tussen juni en december 2007 onderzocht de Erfgoedcel Waasland het erfgoed in de regio. In totaal zijn 1076 erfgoedcollecties in kaart gebracht: ongeveer 217.500 voorwerpen, meer dan 11 km archief en duizenden documentatie-items en boeken.

De resultaten van het onderzoek zijn een handig hulpmiddel voor het toekomstig beleid van de Erfgoedcel Waasland en haar partners. Het helpt om gefundeerde keuzes te maken wat betreft inventarisatie, collectiemobiliteit, selectie- en afstotingsbeleid, behoud en beheer en depotruimte. Een primeur voor Vlaanderen is dat het onderzoek gebeurde op deelcollectieniveau.

Begin 2008 wordt een samenvatting van het **eindrapport**

(http://www.erfgoedcelwaasland.be/images/filelib/20080214_publicversie_def.pdf) én de volledige versie (http://www.erfgoedcelwaasland.be/images/filelib/20080318_wode_eindrapport_def.pdf) ter beschikking gesteld.

Deze nieuwe **onderzoeksmethode** zal dan ook in 2008 i.s.m. het Landelijk Contact Museumconsulenten, de Erfgoedcel Antwerpen en andere partners in Vlaanderen en Nederland uitgewerkt worden tot een heuse standaard voor inventarisatie op deelcollectieniveau.

- *Bijkomende financiële middelen:* € 49.186,50 voor onderzoekers
- *Bijkomende personele middelen:* Iris Steen en Patrick Van den Nieuwenhof, alle erfgoedorganisaties in het Land van Waas, alle erfgoedorganisaties in het Land van Waas

4.2 Van Horen Zeggen III

Van Horen Zeggen III werd binnen het IBBT-project POKUMON opgenomen in 2006. In 2007 werd dan ook in samenwerking met het UGent Multimedialab het onderzoek gevoerd. Op 14/05/07 werd een groepsgesprek rond dit onderzoek georganiseerd waaraan de Erfgoedcel Waasland deelnam, evenals aan de stuurgroep van

het project op 25/06/07. Op 23/10/07 was de Erfgoedcel Waasland aanwezig op de Rondetafel VHZIII in de UGent.

- *Bijkomende personele middelen:* Vlaams Centrum voor Volkscultuur, Universiteit Gent MultimediaLab

4.3 Onderzoeksproject Expo '58

Ter gelegenheid van de vijftigste verjaardag van Expo '58 bundelden de veertien erfgoedcellen van Vlaanderen hun krachten. Met het project **'Expo '58: Back to the future'** gingen zij op zoek naar de persoonlijke verhalen van diegenen die erbij waren.

Vanuit de Erfgoedcel Waasland werd er ook een 'Waas luik' aan het Expo-verhaal toegevoegd. Vertrekkend vanuit de vraag: 'In hoeverre was er hier in het Waasland iets te voelen van de invloed van de wereldtentoonstelling?'

- De Erfgoedcel Waasland onderzocht de relatie tussen Expo '58 en het Waasland vanuit twee invalshoeken: hoe werd er vanuit het Waasland een bijdrage geleverd aan de wereldtentoonstelling? En in hoeverre was de invloed van de Expo '58 in het Waasland merkbaar?

In heel België waren er lokale bedrijven en organisaties die meewerkten aan de wereldtentoonstelling, direct (exposanten, leveranciers, bouw- en constructiebedrijven, vakmensen,...) en indirect (infrastructuurwerken, transportfirma's, reisorganisaties,...). Ook vanuit het Waasland leverden verschillende bedrijven op die manier een bijdrage aan de wereldtentoonstelling.

In de marge van Expo '58 vonden overal in België lokale activiteiten plaats die in het teken van de wereldtentoonstelling stonden of specifiek mikten op het expo-publiek. Ook dit was in het Waasland niet anders.

Het onderzoeksrapport (<http://www.erfgoedcelwaasland.be/images/filelib/onderzoeksrapport.pdf>) wil een algemeen beeld ophangen van de Wase bedrijvigheid op de wereldtentoonstelling en van alles wat Expo '58 heeft teweeggebracht in het Waasland zelf. Voor lokale projecten rond Expo '58 kan dit rapport alvast inspiratie bieden. Onderzoekers kunnen hierin ook een aanzet terugvinden voor hun eigen opzoekingswerk.

4.4 Project met KOKW

De inventarisatie van de collectie van de Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas zal pas starten in 2008. Hiervoor werd in 2006 en 2007 namelijk gezocht naar een samenwerking met de Stedelijke Musea Sint-Niklaas, die nu reeds een deel van de collectie in beheer hebben. De Stedelijke Musea Sint-Niklaas zijn echter volop in verbouwing en uitbreiding, waardoor de uitvoering van dit project in 2007 niet meer mogelijk was.

4.5 Wase digitale bibliografie

De laatste jaren groeit de aandacht voor bewaarbibliotheken en documentatiecentra. Verschillende soorten instellingen bewaren (oude) boeken en documentatiemateriaal, heemkundige kringen, openbare bibliotheken, archieven, musea, privé-personen...

In het kader van WODE werd een uitgebreide inventaris bekomen van het documentair erfgoed in het Land van Waas bij verschillende organisaties, onder andere de Bibliotheca Wasiana, de Koninklijke

Oudheidkundige Kring Land van Waas, de heemkundige kringen en de bibliotheken. In 2008 wordt werk gemaakt van een vervolgtraject.

- *Bijkomende personele middelen:* Iris Steen en Patrick Van den Nieuwenhof

4.6 Thema's en deelcollecties in de kijker: digitalisering filmmateriaal

In het kader van WODE werd een uitgebreide inventaris bekomen van het documentair erfgoed in het Land van Waas bij verschillende organisaties, onder andere de Bibliotheca Wasiana, de Koninklijke Oudheidkundige Kring Land van Waas, de heemkundige kringen en de bibliotheken. Hierdoor is er eveneens een aanzet tot inventaris rond filmmateriaal. Bovendien bleek dat veel krantenmateriaal dringend aan digitalisering toe is. Ter voorbereiding daarvan telt het traject van de digitalisering van de Gazette van Temsche dat volledig ondersteund werd door de Erfgoedcel Waasland: opstellen van aanbestedingsdossier, gesprekken met leveranciers, keuzes, afspraken... Daarenboven wordt een viewer voor kranten op de Beeldbank Waasland geïmplementeerd (online vanaf Erfgoeddag 2008).

M.a.w. reeds verschillende voorbereidingen werden getroffen, waardoor in 2008 de effectieve digitalisering en ontsluiting kan gebeuren.

5. Expertise-uitwisseling: samen sterk!

Deze expertise-uitwisseling met de Wase en Vlaamse erfgoedsector is vaak minder sexy en zichtbaar voor de buitenwereld en genereert op het eerste gezicht misschien minder zichtbare effecten, maar vindt de Erfgoedcel Waasland even belangrijk als haar publieksgerichte projecten. Als regionale erfgoedcel in een soms landelijk gebied waar professionele cultuurwerkers soms schaars zijn, investeert de Erfgoedcel Waasland bewust veel tijd en energie in deze expertiseuitwisseling. Hieraan zijn weinig directe uitgaven verbonden, vandaar dat de budgetten voor extra projecten maar voor een beperkt deel gebruikt zijn.

5.1 Actieve ondersteuning

De Erfgoedcel Waasland bood een zeer **actieve ondersteuning**, o.a. aan PAVLO(V) ('Project Archivering binnen Vlaamse Onderwijsinstellingen') van het Sint-Jozef-Klein-Seminarie, Buurtfeest Achter de kerk – Expo '58 een terugblik (De Hagewinde), Haalbaarheidsstudie van het Instituut voor Vlaamse Volkskunst, digitalisering van Gazette van Temsche, lid van de jury aanwerving cultuurbeleidscoördinator / museumconservator Lokeren...

Concreet betekent dit bijvoorbeeld voor Pavlo(v) dat de Erfgoedcel Waasland de stuurgroep bijwoont en dat er regelmatig (telefonisch of via mail) advies en overleg is.

Voor het Buurtfeest Achter de kerk wordt rond het thema Expo '58 gewerkt en maakt dit dus integraal deel uit van het de activiteiten rond Expo '58 in het Waasland.

De Erfgoedcel Waasland engageerde zich als vertegenwoordiger van alle erfgoedcellen in het traject haalbaarheidsstudie van het Instituut voor Vlaamse Volkskunst.

De gemeente Temse werd doorheen het volledige traject van de digitalisering van de Gazette van Temsche bijgestaan en ondersteund door de Erfgoedcel Waasland: opstellen van aanbestedingsdossier, gesprekken met leveranciers, keuzes, afspraken... Daarenboven wordt een viewer voor kranten op de Beeldbank Waasland geïmplementeerd, zodat de gedigitaliseerde kranten kunnen ontsloten worden (online vanaf Erfgoeddag 2008).

De Erfgoedcel Waasland lanceert daarnaast via de website en de nieuwsbrief **oproepen van partners** naar informatie, objecten, kennis...

Ook **logistiek** ondersteunt de Erfgoedcel Waasland de (erfgoed)actoren. Zo kocht ze in 2006 4 Sony minidisc-recorders en 1 Marantz solid-state recorder. Deze toestellen kunnen gratis uitgeleend worden door alle erfgoedorganisaties en privé-persoon die het erfgoed in het Waasland willen documenteren en/of onderzoeken en hiervoor de methode van mondelinge geschiedenis willen gebruiken. De toestellen zijn permanent uitgeleend.

De Erfgoedcel Waasland is tevens lid van alle heemkundige kringen in het Land van Waas.

- *Bijkomende financiële middelen:* € 362,00 voor lidmaatschappen heemkundige kringen

5.2 Advies op maat

Net zoals in 2005 en 2006 zorgde de Erfgoedcel Waasland voor **advies op maat** en indien nodig **ter plaatse**:

- Boerke Naas in Sint-Niklaas (inventarisatie en registratie collectie (2006-2008);
- Artofil in Temse (publicatie en geschiedkundig onderzoek);
- AZ Nikolaas in Sint-Niklaas (publicatie);
- Buurtgemeenschap 'tParadijs in Belsele (informatie over buurt);
- Erfgoed Vlaanderen vzw in Antwerpen (artikel voor Erfwoord);
- Gemeente Temse (digitalisering krantenmateriaal Temse: opstellen bestek en inhoudelijk dossier, keuze firma enz.);
- Gemeente Temse (zuurvrije dozen);
- Gemeentemuseum in Temse (opstelling vaste collectie en promotiemateriaal);
- Graventoren in Rupelmonde (begeleiding bij het schrijven van haar beleidsplan);
- Heemkundige Kring D'Euzie in Stekene (collectie Marcellijn Dewulf);
- Hertogelijke Heemkundige Kring van het Land van Beveren in Beveren (uitgave van een dvd, Sabam, formaten, kostprijs enz.);
- IBBT in Gent (afbeeldingen erfgoed);
- Koninklijk Belgisch Genootschap voor Numismatiek (sprekers);
- Koninklijk Museum van het Leger en de Krijsgeschiedenis (getuigen WO I);
- privé-persoon in Boortmeerbeek (familiegeschiedenis);
- privé-persoon in Gent (erfgoedbewaker);
- privé-persoon in Gent (erfgoededucatie voor kleuters);
- privé-persoon in Gent (interculturaliseren);
- privé-persoon in Leuven (Expo '58);
- privé-persoon in Meerdonk (wapenschild Meerdonk);
- privé-persoon in Sas van Gent (genealogie);
- privé-persoon in Sint-Niklaas (art deco);
- privé-persoon in Sint-Niklaas (jobmogelijkheden);
- privé-persoon in Sint-Niklaas (Katholieke Vlaamse vrouwen);
- privé-persoon in Sint-Niklaas (molenaarscursus);
- privé-persoon in Sint-Niklaas (particulier gietijzer);
- privé-persoon in Temse (Boelwerf);
- privé-persoon in Temse (register familie);

- privé-persoon in Ukkel (schilder Gerard Godaen);
- privé-persoon Sint-Gillis-Waas (Fläming-project);
- privé-persoon Sint-Niklaas (Kamp Venesoen en militair erfgoed);
- privé-persoon Zwijndrecht (standbeeld Boerenkrijg in Haasdonk);
- privé-persoon (archief studiebureau);
- privé-persoon (informatie over fietstocht);
- privé-persoon (naam Land van Waas);
- privé-persoon (Oost-Vlaamse toertjes);
- privé-persoon (scheepswerven);
- Rijksarchief Beveren (contacten pers);
- Secretariado Secção Consular / Assuntos Culturais in Lissabon (kerststallen);
- Stad Sint-Niklaas (geïnteresseerden in erfgoed);
- Stedelijk Museum Lokeren (uitgave van een dvd);
- ▪ Stedelijke Musea Sint-Nikaas (kerkelijk roerend erfgoed);
- ▪ Stedelijke Musea Sint-Niklaas (uitgave van een dvd);
- Stedelijke Musea Sint-Niklaas (vormgeving);
- Strategisch Plan Toerisme Waasland (advies bij profilering);
- Vlaamse Vereniging voor Industriële Archeologie in Gent (vlas);
- VZW Den Lesten Stuyver in Stekene (massaspel rond Amalberga Truymen);
- www.cultuurzender.be (cultuurschatten);
- Dorpsraad Belsele (Kom uit uw kot), Instituut voor Vlaamse Volkskunst (archiefwerking);
- Landbouwmuseum Stekene (toekomst museum);
- Opvangcentrum Rode Kruis in Sint-Niklaas (ontlening van fototoestellen);
- ▪ Plattelandscentrum Meetjesland (molens);
- privé-persoon Den Haag en Schoten (gebrandschilderde medaillons) en
- Stadsarchief Leuven (fotomateriaal Beeldbank Waasland).

Toerisme Waasland is druk bezig met een strategisch plan voor de eigen werking. Het onderzoek naar de positionering en profilering van de toeristische regio Waasland biedt reeds enkele mogelijke aanzetten voor dit strategisch plan. De Erfgoedcel Waasland werd als bevoorrechte getuige geïnterviewd voor deze studie.

Ook met de **andere erfgoedcellen**, vooral met de andere regionale erfgoedcel van het Meetjesland, werd regelmatig aan expertise-uitwisseling gedaan onder andere rond beleidsplanning, interne organisatie en structuur, inventarisatie en registratie, kerkelijk erfgoed, gezamenlijke enquêtes, handleiding opnamemateriaal Mondelinge Geschiedenis, personen en bedrijven, website, concrete projecten, opgebouwde expertise, visietekst voor projecten, openbare aanbestedingen, vrijwilligerswerking, communicatie, aanwervingen, regionale werking, digitalisering, beeldbanken, erfgoededucatie, websites, mondelinge geschiedenis, archieven, WODE, adresgegevens... De Erfgoedcel Waasland zetelde zo ook in de jury voor de aanwerving van een projectmedewerker Banistiek in Ieper en voor de aanwerving van de erfgoedcoördinatoren in Terf.

Daarnaast is er ook structureel twee keer per jaar een overleg tussen de **Provincie Oost-Vlaanderen** en de drie erfgoedcellen in Oost-Vlaanderen. In 2007 gingen deze door op 05/06/07, 06/07/07 en 27/11/07.

In januari 2007 zetelde de Erfgoedcel Waasland in de jury voor een scriptie in de **Artevelde Hogeschool** in Gent.

Daarnaast waren er contacten met **landelijke organisaties**, zoals Culturele Biografie Vlaanderen over de publieksonderzoek Erfgoeddag (25/01/07) en Heemkunde Vlaanderen en het Firmament over inventarisatie op deelcollectieniveau.

5.3 Participatie landelijk overleg

De Erfgoedcel Waasland participeert actief aan landelijk overleg en zorgt zo voor expertise-uitwisseling op Vlaams niveau. De Erfgoedcel Waasland neemt deel aan volgend landelijke overlegstructuur:

- **Stuurgroep Wijziging Erfgoeddecreet:** bijeenkomsten op 12/01/07, 29/05/07, 22/08/07

5.4 Vorming

De Erfgoedcel Waasland zorgde voor een aantal vormingsmomenten:

- Driedelige **cursus Mondelinge Geschiedenis** in Sint-Gillis-Waas met dertig deelnemers (volzet):
 - 05/12/06, 12/12/06 en 16/01/07
 - *Bijkomende personele middelen:* gemeente Sint-Gillis-Waas
 - *Bijkomende logistieke middelen:* Gemeenschapscentrum De Route in Sint-Gillis-Waas

Deze cursus maakte deel uit van de voorbereidingen voor het Project Werk

- **Contactavond roerend kerkelijk erfgoed** in het Sint-Jozef-Klein-Seminarie in Sint-Niklaas op 05/03/07. Het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen organiseerde voor het Land van Waas i.s.m. de Erfgoedcel Waasland een Contactavond kerkelijk roerend erfgoed. Het Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur, Forum Kerkelijke Archieven Vlaanderen, het Centrum voor Vlaamse Architectuurarchieven e.a. deden in de kapel van het Sint-Jozef-Klein-Seminarie in Sint-Niklaas uit de doeken welke dienstverlening ze kunnen leveren. Met een opkomst van meer dan honderd personen was de doelgroep zeker bereikt: onderhoudsverantwoordelijken van de kerken, penningmeesters en voorzitters van de kerkfabrieken, pastoors van en de vrijwilligers werkzaam in de parochies behorende tot de dekanaten Beveren, Hamme, Lochristi, Lokeren, Sint-Gillis-Waas, Sint-Niklaas en Temse.
 - *Bijkomende logistieke middelen:* Calfac van Sint-Jozef-Klein-Seminarie in Sint-Niklaas
 - *Bijkomende personele middelen:* Provinciebestuur Oost-Vlaanderen
- Plenaire vergadering in Huis Thuysbaert op 21/03/07: **Nieuwe wetgeving vrijwilligerswerking** (Daphné Maes)
 - *Bijkomende personele middelen:* Stad Lokeren
 - *Bijkomende logistieke middelen:* Huis Thuysbaert (Lokeren)
- **Opleiding vertellen** in Sint-Niklaas (15/09/07, 23/09/07, 29/09/07 en 26/10/07), Lokeren (17/09/07, 01/10/07, 08/10/07 en 15/10/07) en Kruibeke (17/09/07, 01/10/07, 08/10/07, 15/10/07) voor in totaal vijfendertig deelnemers (volzet). Deze cursus kaderde in het project Wase griezilverhalen. Vorming Plus werd gepolst om als partner op te treden bij de organisatie, maar een samenwerking kon niet gerealiseerd worden omdat het minimumtarief voor vorming dat ze wensen te hanteren te hoog was voor de Erfgoedcel Waasland.
 - *Bijkomende personele middelen:* BiblioWaas
 - *Bijkomende financiële middelen:* € 1.316,80 van de erfgoedcel en € 1.500,00 van BiblioWaas
 - *Bijkomende logistieke middelen:* Bibliotheek Sint-Niklaas, Bibliotheek Lokeren, Ontmoetingscentrum De Brouwerij in Kruibeke

- **Zilverpoetsdemo** in Museum Sterckshof in Deurne op 13/10/07, vijftig deelnemers waaronder een viertal kerkfabrieken, de twee belangrijkste musea en privé-verzamelaars.
Adjunct-documentalist Louis Thomas gaf een demonstratie van de verschillende zilverpoetsmethodes en producten, vertelde over wat u wel en niet kan doen wanneer u zelf uw zilver wil poetsen en informeerde over het bewaren, verpakken en transporteren van zilver. Na de poetsdemonstratie was er een geleid bezoek aan de tentoonstelling Waas Zilver 1700-1868.
 - *Bijkomende personele middelen:* wetenschappelijk medewerker en adjunct-documentalist Zilvermuseum Sterckshof Provincie Antwerpen
 - *Bijkomende logistieke middelen:* Zilvermuseum Sterckshof Provincie Antwerpen
 - *Bijkomende financiële middelen:* € 248,00
- **Colloquium** 'De economische ontwikkeling in het Land van Waas in de 18de eeuw' op 31/11/07 in Kasteel Walburg in Sint-Niklaas i.s.m. de Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas en het Zilvermuseum Sterckshof van de Provincie Antwerpen; acht inhoudelijke sprekers en honderdentwee deelnemers uit heel Vlaanderen.
 - Na een projectaanvraag van de Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas werd beslist om dit historisch colloquium te organiseren i.s.m. het Stadsarchief Lokeren en het Zilvermuseum Sterckshof van de Provincie Antwerpen. Zowel vanuit de academische wereld, de erfgoedsector (professionelen en vrijwilligers) als vanuit de Wase gidsenverenigingen was de interesse groot voor het colloquium. De lezingen waren van hoog niveau, werden erg positief geëvalueerd en een mooie blijvende meerwaarde is dat de lezingen zullen gepubliceerd worden in de Annalen van de K.O.K.W. in 2008.
 - *Bijkomende personele middelen:* wetenschappelijk medewerker Zilvermuseum Sterckshof Provincie Antwerpen, Stadsarchief Lokeren en vrijwilligers K.O.K.W.
 - *Bijkomende logistieke middelen:* Kasteel Walburg (Stad Sint-Niklaas)
 - *Bijkomende financiële middelen:* € 3.132,78
- **Opleiding Memorix** op 22/10/07 in Temse, er waren twaalf deelnemers vanwege evenveel Beeldbankpartners.

5.5 Vrijwilligersmanagement

In april 2007 werd door de Erfgoedcel Waasland deelgenomen aan de expertise-uitwisseling inzake vrijwilligerswerking, georganiseerd door Culturele Biografie Vlaanderen voor alle erfgoedcellen. De Erfgoedcel Waasland wisselde ook eerder opgedane ervaring inzake vrijwilligerswerking uit met Heemkunde Vlaanderen. In het voorjaar van 2007, op 21 maart 2007 werd eveneens een plenaire vergadering georganiseerd waarop de hele Wase erfgoedsector en –vrijwilligers uitgenodigd waren en informatie kregen over de nieuwe wet op het vrijwilligerswerk. Er waren vijf aanwezigen.

Op basis van deze ervaringen en de vermeldde expertise-uitwisselingen werd door de Erfgoedcel Waasland een vragenlijst inzake vrijwilligersbehoeften opgesteld in het kader van WODE.

De resultaten hiervan zullen in 2008 de basis vormen voor de uitbouw van een vrijwilligersmanagement, toepasbaar op de Wase erfgoedsector.

5.6 Andere (Vlaamse) (erfgoed)organisaties informeren

Rek. 091-0007009-54
BTW BE 0206.460.639

Lamstraat 113
9100 Sint-Niklaas

T 03 776 65 93
F 03 777 97 39

erfgoedcel@icwaas.be
www.erfgoedcelwaasland.be

De Erfgoedcel Waasland informeert andere (Vlaamse) (erfgoed)organisaties over de eigen werking en de eigenheid van een regionale erfgoedcel via het bijwonen van allerlei thematische vergaderingen, overleg met de erfgoedactoren in het Waasland en andere erfgoedcellen, publicaties en folders, sectormomenten enz.

- **Werkcollege** Arteveldehogeschool i.s.m. Stadsarchief Sint-Niklaas op 24/01/07: in het kader van het werkcollege erfgoed is een debat gehouden met de studenten Sociaal-Cultureel Werk.
- **Gewestdag Davidsfonds** op 25/02/07: over de werking van de Erfgoedcel Waasland.
- **Traject regionale cultuurbeleidsplanning Comeet** op 01/03/08: in het kader van dit traject werd uitleg gegeven over de werking en de beleidsplanning in het Land van Waas.
- **Contactdag VCM – Contactforum voor erfgoedverenigingen:** op 22/03/2007 lezing 'Intergemeentelijke samenwerking als toekomstmodel'
- Steven Masil, **cultuurbeleidscoördinator Wervik** op 26/04/07: over de werking van een regionale erfgoedconvenant.
- **Werkwinkel Heemkunde Vlaanderen** op 21/05/07: lezing over samenwerking in een regio.
- Katrien Aerts, **cultuurbeleidscoördinator Dendermonde** op 07/06/07: over de werking van een regionale erfgoedconvenant.
- **Pajottenland** op 06/06/07: over de werking van een regionale erfgoedconvenant.
- **Cultuurraad Kruibeke** op 03/10/07: over de werking van de Erfgoedcel Waasland.
- Schepenen en ambtenaren **Denderstreek** op 23/11/07: over de werking van een regionale erfgoedconvenant.
- Advies aan **TERF** op 08/11/07 i.v.m. het schrijven van een beleidsplan en de werking en organisatie van een regionale erfgoedconvenant.

6. Communicatie: verspreid het nieuws

6.1 Nieuwsbrief voor het publiek

In 2007 verzamelde de Erfgoedcel Waasland gericht publieksgegevens voor toekomstige direct marketing acties (stijging van het aantal contactgegevens van 231 in 2006 naar 444 in 2007). Verder werd er ook regelmatig gebruik gemaakt van een adressenlijst met alle socio-culturele verenigingen in het Waasland (1200-tal adressen). Een digitaal bericht werd verstuurd n.a.v. de Nacht van de Geschiedenis, de Erfgoeddag, de Open Monumentendag, het eindejaar met suggesties voor uitstappen tijdens de Kerstperiode en eindejaarsgeschenken en de oproepen rond het project Werk, Expo '58 en Erfgoeddag 2008. Een papieren versie van de programmaprochure van de Erfgoeddag en van de brochure Waas erfgoed à la carte werd hen ook bezorgd. Het is de bedoeling om in 2008 de structurele communicatie naar het publiek meer aandacht te geven.

- *Bijkomende financiële middelen:* € 925,65 voor vormgeving

6.2 Nieuwsbrief voor de erfgoedorganisaties

In februari, september, november en december 2007 werd een digitale nieuwsbrief voor de erfgoedorganisaties verstuurd. Hierin staat nieuws uit de Erfgoedcel Waasland, nieuws uit het Waasland (erfgoedactiviteiten, oproepen en nieuwtjes van Wase partners) en algemeen erfgoednieuws uit Vlaanderen. Als netwerkinstrument is deze nieuwsbrief erg belangrijk.

6.3 Website – www.erfgoedcelwaasland.be

Rek. 091-0007009-54
BTW BE 0206.460.639

Lamstraat 113
9100 Sint-Niklaas

T 03 776 65 93
F 03 777 97 39

erfgoedcel@icwaas.be
www.erfgoedcelwaasland.be

In 2007 is de website van de Erfgoedcel Waasland verder uitgebouwd (o.a. link met de CultuurDatabank). Deze website wordt gebruikt als communicatiemiddel naar de erfgoedorganisaties en het publiek over projecten van de Erfgoedcel Waasland en haar partners. Bezoekerscijfers vindt u in bijlage.

- *Bijkomende financiële middelen:* € 2.627,98 voor hosting, onderhoud en ontwikkeling

6.4 Erfgoedcel in de media – zie bijgevoegd persoverzicht

Dankzij een doorgedreven perswerking verschenen in de regionale pagina's van de landelijke kranten een veertigtal artikels en zond Radio 2 Oost-Vlaanderen twee reportages Vlaanderen Vakantieland en TVOOST telkens één reportage uit over projecten van de Erfgoedcel Waasland. Een uitgebreid persoverzicht vindt u in bijlage.

6.5 Varia

In functie van de algemene werking van de Erfgoedcel Waasland werd aan fotograaf Stefaan Van Hul de opdracht gegeven een aantal algemene foto's over erfgoed in het Waasland te trekken. Daarenboven werd een algemene folder over de werking van de Erfgoedcel Waasland aangemaakt.

- *Bijkomende financiële middelen:* € 897,00 voor fotoreeks en € 2.864,72 voor folder

Bijlagen

- **Bijlage 1: afzonderlijke afrekening op basis van kosten en opbrengsten voor de Erfgoedconvenant Land van Waas + samenvatting in excel**
- **Bijlage 2: afschrijvingstabel**
 1. afschrijvingen erfgoed: software
 2. afschrijvingen erfgoed: meubilair
 3. afschrijvingen erfgoed: installaties, machines en uitrusting
- **Bijlage 3: Uitgebreid jaarverslag**
- **Bijlage 4: Engagement schepencolleges i.v.m. vrijstelling ambtenaren**
- **Bijlage 5: Detail kosten ondersteuning ICW**
- **Bijlage 6: inhoudelijke bijlagen**
 1. Archief op het Spoor: uitgebreide evaluatie
 2. Colloquium 'De economische ontwikkeling in het Land van Waas in de 18^e eeuw': uitgebreide evaluatie
 3. Project Werk: nota leerpunten
 4. Website Erfgoedcel Waasland en Beeldbank Waasland: overzicht bezoekerscijfers
 5. Persoverzicht

worden nagestuurd

- overzicht van de bezoldigingen en functie

Op het moment dat dit jaarverslag werd ingediend, ontvingen we van Cevi nog geen jaaroverzichten van de bezoldigingen. Van zodra die in ons bezit zijn worden die nagestuurd.

1. Ellen De Jans, erfgoedcoördinator, voltijds, volledig 2007, zwangerschapsrust tussen 30 april t.e.m. 10 augustus 2007
2. Mieke De Meester, projectcoördinator, voltijds, vanaf 1 februari 2007
3. Elly De Weirtdt, erfgoedmedewerker, 3/5, tot 28 februari 2007
4. Ode De Zutter, erfgoedcoördinator, voltijds, volledig 2007
5. Anniek Elegheert, erfgoedmedewerker, 3/5 vanaf 1 maart 2007 en 4/5 vanaf 1 november 2007
6. Ellen Storms, vervangend erfgoedcoördinator, voltijds, van 23 april t.e.m. 7 september 2007, zwangerschapsvervangend Ellen De Jans en 4/5, november – december 2007, onderzoek Expo '58

- **jaarrekening, balans, resultatenrekening, proef en saldibalans voor de totaliteit van de activiteiten van ICW**

De jaarrekening, balans, resultatenrekening, proef en saldibalans voor de totaliteit van de activiteiten van ICW worden op woensdag 16 april goedgekeurd door de raad van bestuur van het ICW. Na de goedkeuring door de algemene vergadering van het ICW op woensdag 28 mei worden de ontbrekende documenten aan u bezorgd.

Deze documenten worden goedgekeurd door de bedrijfsrevisor (P.K.F. Bedrijfsrevisoren, vertegenwoordigd door de heer Dirk Van den Broeck) en voorgelegd aan bij toezichthoudende overheid, de heer Evert Van Walle, regeringscommissaris bevoegd voor het algemeen toezicht op de dienstverlenende en opdrachthoudende verenigingen, Ministerie Vlaamse Gemeenschap – Agentschap Binnenlands Bestuur - Interlokale samenwerking en openbare bedrijven.

- **verslag van de bedrijfsrevisor**

De controle van de bedrijfsrevisor P.K.F. Bedrijfsrevisoren, vertegenwoordigd door de heer Dirk Van den Broeck, is zopas afgerond. Het verslag van de bedrijfsrevisor is pas in de loop van mei beschikbaar. Na de goedkeuring door de algemene vergadering van het ICW op woensdag 28 mei worden beide documenten u verstuurd.